

Міністерство освіти і науки України

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАКАЗ

Решення 20 18

м. Суми

№ 0537-Т

Про змішане навчання
з окремих дисциплін

Змішане навчання є сучасною освітньою методикою, що передбачає взаємодію суб'єктів навчального процесу, засновану на поєднанні різних стратегій та технологій традиційного й електронного навчання (e-learning), характеризується кращою результативністю, в тому числі за рахунок впровадження елементів контролю здобувачами вищої освіти (далі - студентами) власної навчальної діяльності.

Впровадження змішаного навчання здатне розширити освітні можливості студентів за рахунок доступності та гнучкості, врахування їх індивідуальних освітніх потреб, а також темпу і ритму освоєння навчального матеріалу і відбувається на основі певної моделі організації вивчення навчальної дисципліни заради досягнення мети навчання шляхом формування професійних компетентностей.

Із 2016 року в університеті здійснюється пілотне впровадження змішаного навчання. З метою поширення змішаного навчання в освітню діяльність СумДУ, формування відповідного освітнього середовища, інтеграції змішаного навчання з освітніми програмами університету та на виконання наказу ректора 0252-І від 30 березня 2018 р.

НАКАЗУЮ:

1. Визначити як основну ознаку змішаного навчання при вивченні окремих дисциплін студентами денної форми навчання його реалізацію під керівництвом викладача в умовах, коли навчальна діяльність студентів поєднує безпосереднє спілкування в аудиторії з самостійним опрацюванням матеріалів, зокрема, в опосередкованому віртуальному онлайн-середовищі (індивідуальна або групова робота, в аудиторії чи дистанційно в тому числі з онлайн-підтримкою викладача). При цьому застосування електронного навчання не замінює повністю аудиторних занять з викладачем, а тільки розширює їх можливості шляхом упровадження сучасних засобів та технологій.

2. Із огляду на можливі типи взаємодії суб'єктів навчального процесу (студент-викладач, студент-студент, студент-контент) визначити такі категорії для складових навчальної діяльності, поєднання яких характеризує змішане навчання:

- категорія 1 - всі види навчальної діяльності, що передбачають безпосередню взаємодію суб'єктів між собою в аудиторії чи за її межами, а також самостійне опрацювання навчального контенту без застосування онлайн-

технологій (основна складова навчального процесу за денною і заочною формами, що може передбачати використання інформаційних технологій в оффлайн режимі):

- категорія 2 - всі види навчальної діяльності, що передбачають опосередковану взаємодію суб'єктів між собою в аудиторії чи за її межами у віртуальному онлайн-середовищі, а також інтерактивну взаємодію студентів з навчальним онлайн-контентом (основна складова навчального процесу за дистанційною формою навчання).

3. Визначити перелік видів навчальної діяльності студентів (Додаток 1), що передбачені у змішаному навчанні, та їх відповідність вищезазначеним у п.2 категоріям. Зміни до зазначеного переліку в процесі впровадження змішаного навчання здійснювати організаційно-методичному центру технологій електронного навчання (ОМІЦЕН) із затвердженням у встановленому порядку.

4. Визначити такі необхідні складові забезпечення змішаного навчання за навчальною дисципліною, відповідно до категорій складових навчальної діяльності згідно п.2 наказу:

- методична модель, що передбачає спільне застосування навчальної діяльності за обома категоріями;
- відповідне обладнання, аудиторії та навчально-методичне забезпечення навчальної діяльності за категорією 1;
- ресурси для забезпечення навчальної діяльності за категорією 2:
  - навчально-методичне забезпечення дисципліни, доступне за веб-посиланням;
  - віртуальне середовище для доступу до контенту та для взаємодії суб'єктів навчального процесу.

5. Для навчально-методичного забезпечення змішаного навчання при викладанні дисциплін інститутам/факультетам, кафедрам рекомендувати до використання:

- наявні дистанційні курси;
  - масові онлайн-курси;
  - колекції навчально-методичних матеріалів на Lectur.EE;
  - матеріали відкритих освітніх ресурсів, у тому числі OCW СумДУ.
6. Рекомендувати застосовувати змішане навчання в університеті для:
- реалізації специфічних моделей навчання для пілотного впровадження змішаного навчання у визначеному наказом ректора порядку, при вивченні всієї дисципліни чи її окремих розділів;
  - проведення окремих видів робіт студентів (аудиторної, самостійної та інших) для забезпечення педагогічної ефективності при застосуванні традиційних моделей вивчення дисципліни.

7. Для оцінки ступеня впровадження та якості застосування змішаного навчання з дисципліни визначати наступні рівні:

- технологічний: характеризує ступінь ідентифікації студентів у навчальній діяльності за категорією 2, як ознаку фактичного застосування ними ІТ-технологій;
- методичний: характеризує методiku викладання і моделі, що застосовуються в змішаному навчанні для відповідної дисципліни, та їх ефективність.

8. Із метою статистичного аналізу та застосування відповідних мотиваційних механізмів визначати показник якості змішаного навчання z -ї дисципліни (Π_{yz}), як:

$$\Pi_{yz} = T_z \times M_z$$

де T_z – показник технологічного рівня z -ї дисципліни:

M_z – показник методичного рівня z -ї дисципліни.

9. Для дисциплін, у яких забезпечення навчальної діяльності за категорією 2 відповідного потоку студентів складає 30 % і більше (згідно робочих програм), і які не відповідають вимогам інших пунктів наказу, що визначають $T_z > 1$, $M_z > 1$, вважати $T_z = 1$, $M_z = 1$. Дисципліни, показники T_z і M_z , яких дорівнюють 1 і більше вважати такими, що викладаються із застосуванням змішаного навчання.

10. Завідувачам кафедр визначення показників технологічного рівня дисциплін, що викладаються на визначених потоках із застосуванням змішаного навчання, здійснювати шляхом аналізу розділу «Електронні навчально-методичні матеріали» робочих програм дисциплін. Радам з якості інститутів/факультетів здійснювати відповідний контроль достовірності даних та щороку до 1 листопада інформувати ОМЦТЕН щодо переліку дисциплін (із зазначенням відповідних потоків) для яких $T_z = 1$, $M_z = 1$.

11. Для дисциплін, з яких викладачі поглиблено впроваджують змішане навчання та претендують на показники T_z і M_z більше одиниці, здійснювати заповнення розділу «Електронні навчально-методичні матеріали» в робочій програмі дисципліни у вигляді розгорнутої структури залікових кредитів дисципліни за формою Додатку 2.

12. Із метою автоматизованої оцінки обсягів навчальної діяльності студентів ОМЦТЕН до 27.08.2018 р. розробити програмну реалізацію інтерактивної форми розгорнутої структури залікових кредитів дисципліни згідно з п.11 цього наказу, інтеграцію форми з семестровими навчальними планами денної форми навчання, вибір видів навчальної діяльності згідно з Додатком 1, підбиття підсумків та перевірку коректності введених веб-посилань. Центру інформаційних систем (ІІС) забезпечити авторизований доступ викладачів до форми через персональні кабінети.

Аналіз розгорнутої структури залікових кредитів дисципліни здійснювати ОМЦТЕН.

13. Для дисциплін, у яких заявлені види навчальної діяльності студентів достатні для досягнення результатів навчання з дисципліни, а загальний обсяг навчальної діяльності за категорією 2 відповідного потоку студентів здійснюється у межах від 30 % до 70 %, визначити показник методичного рівня $M_z = 2$ і такі значення показника технологічного рівня T_z :

- $T_z=2$ – при підтвердженні звітом активності у неавторизованому доступі на ресурсах СумДУ <https://ocw.sumdu.edu.ua/> та <https://elearning.sumdu.edu.ua/> (аналіз фактичного опрацювання матеріалів здійснювати ОМЦТЕН);

- $T_z=3$ – при підтвердженні деталізованим звітом активності кожного авторизованого користувача на платформі СумДУ <https://mix.sumdu.edu.ua> або іншій (аналіз фактичного опрацювання матеріалів здійснювати ОМЦТЕН);
- $T_z=3$ – при підтвердженні персональними сертифікатами про успішне проходження онлайн-курсів (аналіз здійснювати факультетам/інститутам).

14. Для аналізу показників технологічного рівня дисциплін $T_z > 1$ інститутам/факультетам на основі даних кафедр щороку до 1 листопада інформувати ОМЦТЕН щодо переліку відповідних дисциплін (із зазначенням потоку студентів), які викладалися протягом поточного календарного року із застосуванням змішаного навчання з обґрунтуванням заявлених значень показників T_z . ОМЦТЕН забезпечити контроль відповідних даних.

15. Для дисциплін, в яких застосовуються специфічні моделі змішаного навчання, і які беруть участь в експерименті з апробації моделі змішаного навчання в осінньому та/або весняному семестрах 2018-19 навчального року, та для яких підтверджена висока ефективність навчання висновком комісії (затверджена наказом ректора № 0585-І від 19.10.2016 р.), визначати показник методичного рівня $M_z = 3$. Для участі в експерименті викладачам подавати заявки відповідно до процедури, що визначена на сайті «Експеримент з апробації змішаного навчання в СумДУ» (<http://exp.sumdu.edu.ua>).

16. Для технологічного забезпечення змішаного навчання рекомендувати викладачам використовувати платформу “MiX” (<https://mix.sumdu.edu.ua>), яка підтримує імпорту навчальних матеріалів з наявних дистанційних курсів (<https://dl.sumdu.edu.ua/>) та конструктора навчальних об’єктів «Lectur.ID» (<https://clearning.sumdu.edu.ua/>) і забезпечує можливість формування деталізованого звіту про роботу студентів з навчальними матеріалами.

17. По завершенню експерименту з апробації моделі змішаного навчання (наказ ректора № 0585-І від 19.10.2016 р.) ОМЦТЕН спільно з комісією розробити до 01.05.19 р. процедуру підтвердження значення показника методичного рівня $M_z = 3$ та подати на узгодження ректору.

18. Директору ОМЦТЕН Зубаню Ю.О. до 01.12.2018 р. подати пропозиції ректору щодо розрахункового механізму індивідуального преміювання викладачів на основі показника якості змішаного навчання дисципліни Π_{yz} .

19. Директору ОМЦТЕН Зубаню Ю.О. для врахування за методикою рейтингу інститутів, факультетів та кафедр СумДУ щорічно у встановленому порядку визначати узагальнений показник обсягу якісного впровадження змішаного навчання кафедрою як:

$$\sum_z \Pi_{yz} \Pi_{яz}$$

де $\Pi_{яz}$ - показник якості змішаного навчання z -ї дисципліни кафедри;

Π_{yz} - обсяг навчальних доручень кафедри для z -ї дисципліни на відповідному потоці студентів, де застосовувалося змішане навчання (з урахуванням даних

інститутів/факультетів, групи планування та обліку навчального навантаження (ГПОНН) та аналізу інтерактивних форм визначених Додатком 2 даного наказу).

Надати відповідні пропозиції до проекту Методики рейтингу за версією 12.

20. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

21. Начальнику відділу документно-інформаційних комунікацій та контролю Акименко Л.В. розмістити даний наказ в Реєстрі основної нормативної бази системи управління якістю діяльності Сумського державного університету, та в електронному вигляді довести до відома директорів інститутів, деканів факультетів, завідувачів кафедр та ОМУ, ОМЦТЕН, ГПОНН.

Ректор

А.В. Васильєв

Проект наказу вносить:

Директор ОМЦТЕН

Ю.О. Зубань

Начальник ОМУ

В.Б. Юскаєв

ПОГОДЖЕНО

Перший проректор

В.Д. Карпуша

Проректор з НІР

В.О. Любчак

Додаток 1
до наказу № 0537-7 від 19.07.18 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор СумДУ

“ 19 ” липень А.В. Васильєв
2018 року

**Види навчальної діяльності студента,
що передбачені у змішаному навчанні**

Складові навчальної діяльності з викладання дисципліни	Категорія 1	Категорія 2	Примітки
Прослуховування лекції в аудиторії	+		Прослуховування теоретичного матеріалу в аудиторії, конспектування
Ознайомлення з лекцією у вигляді мультимедійного контенту		+	Самостійний перегляд відео-лекцій, відеороликів, відеодослідів, презентацій тощо, конспектування
Створення онлайн-контенту на основі аналізу теоретичного матеріалу		+	Розроблення нотаток до лекцій, карт пам'яті, підготовка мультимедійних презентацій
Розв'язання практичних завдань в аудиторії	+		Детальний розгляд окремих теоретичних положень та формування навичок їх практичного застосування, розв'язування практичних задач з викладачем та самостійно
Розв'язання практичних завдань за допомогою онлайн-технологій		+	Опрацювання інтерактивних практичних завдань за допомогою віртуальних тренажерів

Складові навчальної діяльності з викладання дисципліни	Категорія 1	Категорія 2	Примітки
Виконання лабораторної роботи	+		Виконання студентом лабораторних досліджень на реальному обладнанні під керівництвом викладача
Виконання віртуальної лабораторної роботи		+	Виконання студентом лабораторних досліджень на основі віртуальних моделей
Участь у дискусії в групі	+		Постановка та обговорення проблеми на семінарських та практичних заняттях в аудиторії
Участь в онлайн-дискусії		+	Постановка та обговорення проблеми в онлайн-середовищі
Тестування в аудиторії	+		Контроль знань із застосуванням паперових бланків та ручної перевірки
Інтерактивне тестування		+	Контроль знань із застосуванням інтерактивних тестів
Отримання консультації	+		Обговорення з викладачем проблемних навчальних питань в аудиторії
Отримання онлайн-консультації		+	Обговорення з викладачем проблемних навчальних питань через онлайн-платформи, соціальні мережі, засоби онлайн-комунікацій

Директор ОМЦТЕН

Зубань Ю.О.

Додаток 2
до наказу № 0537-1 від 19.04.18р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор СумДУ

А.В. Васильєв
"19" квітня 2018 року

РОЗГОРНУТА СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ¹
дисципліни _____,
що викладається із застосуванням зміщеного навчання
у ___ семестрі _____ навчального року² для потоку студентів: _____³

Структура навчальної дисципліни	Загальний обсяг годин згідно робочої програми	Вид навчальної діяльності студента ⁴	Обсяг навчальної діяльності студента ⁵		
			категорія 1	категорія 2	
			год.	год.	Веб-посилання на навчально-методичні матеріали ⁶
Тема 1 (назва)	3 ⁷	Прослуховування лекції в аудиторії	2		
		Інтерактивне тестування		1	https://mix.sumdu.edu.ua/...
...					
Загалом	150		60 (40%)	90 (60%)	

Начальник ОМУ

Директор ОМЦТЕН

Юоскаєв В.Б.

Зубань Ю.О.

- 1 передбачається інтерактивне заповнення електронної форми
- 2 інформація для встановлення відповідності дисципліни семестровому навчальному плану
- 3 перелік груп студентів на потоці
- 4 розгорнутий перелік видів навчальної діяльності студентів за кожною темою дисципліни, обирається із запропонованих в Додатку 1
- 5 обсяг роботи студентів (у годинах), передбачений для зазначеного виду навчальної діяльності
- 6 для навчальної діяльності, що відноситься до категорії 2
- 7 в якості прикладу